

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenés napja és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévi 3 korona 50 fillér, félévi 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
ház a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyíltéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Az adókövetés.

A harmadik osztályú kereseti adókról készült javaslat, mint már említettük, általános megdöbbenést keltett nemcsak Szentesen és a vármegyében, de országszerte is.

Ez az általános megdöbbenés nem ezúttal szól először ezeknek az adókövetési javaslatoknak; mondhatni bizvást, hogy három évről három évre átesik az adózó polgárság újra meg újra ezen a megdöbbenésen. Mert a harmadosztályú kereseti adókövetési javaslatok a múltban is mindig a legélesebb kritikát hívták ki maguk ellen egyszerűen ezen adónem terhes volta és a változó megélhetési viszonyokkal számolt nem vető természeté miatt és azért is, mert maga a törvény, mely ezt az adónemet megállapítja, igazságtalan kulcsot vett alapul ennek kirovásához.

Vegyünk csak példaképpen olyan polgárembert, akinek ma 3000 korona évi jövedelme van, aki e mellett családos ember. Ebből a jövedelemből ma családot tisztességben fenntartani és gyermekeket nevelni: bizony nagy gondot okoz mindenkinek. No hát az ilyen embertől 300 korona egyenes adót követel a törvény és minthogy ennek a 300 koronának még más járuléka is vannak, mert ezután jár még az utadó, cseléladó, betegápolási pótdadó és mindenek fölött a községi pótdadó, — voltaképpen ez az adóterh nem is 300 hanem 600 korona és így a 3000 korona évi jövedelmű polgár jövedelmének egyötöd részét az adóhivatalba kénytelen elvinni.

Csak hogy ugyanez a polgár ezzel még korántsem merítette ki az egész adófizetési kötelezettségét. Ha egy falat húst eszik, ha egy korty bort iszik, ha szeszt, vagy cukrot fogyaszt, közvetve vagy közvetlenül már mindezekért újból adóznia kell fogyasztási adókat. Ha kintlevőségét megkapja, bélyeg alakjában adózik, ha árúja érkezik, közvetve fizet, tehát újból adózik s ha ezek hegyibe még számításhoz vesszük az egyházi adót is, — bizvást elmondhatjuk, hogy ezeken a különböző címeken a 3000 korona jövedelméből újabb 600 koronát üthet le, úgy, hogy voltaképpen 1200 korona az, amit réven-vámon, adókban-illetékekben a 3000 korona szűköss jövedelméből elfizet, mielőtt magának és övéinek csak egy falat kenyérré is jutna.

Mi marad hát az ilyen polgártár-

sunknak munkájáért, ha adóterhét becsületesen lerója?

Ez a kérdést szegyezzük le az adókövető bizottság szeme elé, hogy állandóan előtte lebegjen. Tessék ezt a kérdést mindannyiszor figyelemre méltatni, valahányszor egy kétségbeesett polgár jelenik meg előtte, aki nem mert adóbevallást adni azért, mert becsületszávára kellett volna megfogadnia, hogy egy esztendőben mennyi a keresménye.

Jól megfontolja a bizottság minden tagja, aki maga is mind adófizető, hogy igaz bevallást senki sem adhat, mert aki elég ostoba egész keresetét bevallani, azt nem az adókövető bizottság, hanem maga a szentesített törvény nyúzza meg irtalom és kegyelem nélkül. 3000 korona keresményből 1200 koronát évenként különböző adók és illetékek — senki el nem fizethet; ilyen embertelenséget semmiféle törvény senkitől nem kívánhat.

Ezért is van azután, hogy az igazi jövedelmét mindenki eltitkolni igyekszik. És aki így tesz, a megélte érdekeiben helyesen cselekszik. Szinte kedvünk volna, ha módját tudnók ejteni, az egész közönséget kitanítanánk még arra is, hogy a vallomásokat hogyan kell kiállítani, hogy azokban az igazi jövedelmét ki-ki eredményesen eltitkolhassa; de nem tesszük ezt már azért sem mert — a közzemlére tett javaslat ellenére is bízunk a pénzügyi tisztviselők és az adókövető bizottságok tagjainak emberiségében, — méltán elvárva tőlük, hogy az adókövetési és a reklamációs tárgyalásoknál az egyes gyámoltalanabb polgároknak éppen a bizottsági tagok siessenek majd segítségükre lenni.

Az adókövetés konstrukciója azonban bizonyos foglalkozási ágakra nézve olyan intézkedéseket tartalmaz, hogy ezen foglalkozási ágaknál az évi tisztá keresetet eltitkolni lehetetlen. Így vannak az italmérők, a mézárások és hentesek. Ezek bizony — sajnos — kénytelenek megfizetni az egész 10 százalékos kereseti adót, ami, mint fentebb kimutattuk, voltaképpen 20, sőt ha a közvetett adókat is hozzávesszük, 40 százalék.

Igy keletkezik egy égbekiáltó igaztalanság az adómegosztás egyenlensége folytán és ennek csak az az oka, hogy a törvény 10 százalékban állapítja meg az adókulcsot. Ha ez az adókulcs csak 2 százalék volna, akkor mindenki becsületesen bevallaná a jövedelmét, az adómegosztás egyenlő

volna és az államkincstár jövedelme sem csökkenne egy fillérrel sem.

Ebből azonban nem szabad azt következtetni, hogy ha a mézárások nem titkolhatják el az adójukat, akkor a szabókat is teljes jövedelmük bevallására kell szorítani. Ellenkezőleg, azt tessék ebből következtetni, hogy a mézárások adóbevallási kényszerét is a lehető legkisebb adatra kell leszorítani.

Bizonyos, hogy ha az adókövető bizottság — amint tőle el is várjuk — ezen elvek szerint fog eljárni, akkor ennek kétféle következménye lesz. Egyik az, hogy akadnak emberek, akik a saját jövedelmeiket mértéktelenül tudják majd eltikolni és igaztalanul kevés adót fognak fizetni. A másik, hogy az államkincstár jövedelme talán néhány százezer koronával kevesebb lesz, mint a szigorú adókövetés után lenne. Ezek a következmények nem jelentékenyek. Inkább legyen szám furfangos embernek igaztalanul kevés adója; inkább legyen az államkincstárnak néhány százezer koronával kevesebb jövedelme, semhogy csak egyetlen állampolgár is vagyonilag károsodjék a harmad osztályú kereseti adó miatt.

Megnyugvással látjuk, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara aktív részt kíván venni az adókövetést megelőző munkálatokban. Hisszük, hogy ezt a tevékenységet nemcsak Szegedre, hanem az egész kerületre kiterjeszti és ezért hívjuk fel a figyelmét arra, hogy az itt hangoztatott elveknek igyekezzék érvényt szerezni. Igyekezzék megértetni a kincstári tisztviselőkkel, hogy ez idő szerint még a pénzügyminisztériumban is úgy gondolkoznak, hogy egy-egy város vagy község adósummájának felemelése nem képez hivatali érdemet.

Ezzel szemben az adóköteles polgároknak is figyelmükbe ajánljuk, hogy a polgári becsület is megköveteli azt, hogy mindenki a maga anyagi képességeihez mérten meglegyen adóztatva a ráeső részt tehát a közterhekből vegye magára, úgy, hogy azt más polgártársa vállára áthárítani ne igyekezzék. Az adóalap eltitkolások csak ott jogosultak, ahol az adó magát a jövedelmet elviselhetetlenül csökkentené. Ezen a téren szertelenségekbe menni nem szabad és tisztán profitra dolgozni a más bőrre — bűn volna.

Ahol gyors segítség kell. A különböző bajok közül, amelyek gyakran sőt mondhatni állandóan nyomást gyakoroltak a ma-

gyar nemzetre, egyik sem olyan veszedelmes és mélyreható, mint az, a melyre a gyermekek között pusztító módfelelt való nagy halandóság tesz figyeimessé.

Az életerős magyar faj, mely az összehasonlítás alapján megállapítottak szerint az összes nyugateurópai nemzetek között testileg is a legerősebbek közé tartozik, ezen körülmény által igazán kiszámíthatatlan súlyos következményű helyzetbe kerülhet.

Előttünk fekszik a belügyminiszter által most kibocsátott halandósági statisztika. Az ebből élénk körül adatok nemcsak szomorúak, de egyáltalán megdöbbentők is.

Négy évvel menjünk csak visszafelé amikor a halandóság — itt természetesen csupán gyermekekről beszélünk — átlagosan 19 százalékat tett ki s akkor feltétlenül gondolkozóba esünk a mai állapotok felett. A következő évben a százalék száma már negygyel emelkedett, 1904-ben a percent száma 28-at tett, míg az 1906. év első felében a gyermekek közötti halandóság 38 százalékra szökkent fel.

A kimutatás átlagos számítási alá veszi a minden évben rendszeresen bekövetkező ragályos betegségek által elpusztultak számát s ennek százalékát a kimutatásban szereplő hányadból már eleve levonattott.

A gyermekeknel tapasztalt szembeszökően nagy számú, a természetes szaporulattal arányban egyáltalában nem álló halálozás indító oka tehát csupán közintézményeinkben közigazgatási viszonyainkban keresendő s ott is található meg.

A fertőző bizony igen szomorú lényt vetnek az országunkban levő közállapotra, de mert itt nem a gáncsolás, hanem a bajon való radikális és gyors segítség a célunk, nem teszünk egyáltalában senkinek szemrehányást, csupán ennek a rettenetes állapotnak megszüntetését sürgetjük.

A gyermekhalandóságnak — a normális m érteken túl való megakadályozása egyszerű dolog és gyorsan kivihető. A legfontosabb első sorban az óvodá-ügynek rendezése.

Az e téren való állapotaink igazán lehetetlenek, a baj csirája pedig innen indul ki. Kérvetjük, ha már óvodába kell küldeni a gyermeket, a szigorú és pontos óvodai orvosi vizsgálatot, hetenként a lehetőség szerint többször is.

Lépten-nyomon előfordul ugyanis, hogy az óvodásokba betegség csiráját magában hordó gyermek kerül. A primitív műveltségű szülő nem lát a gyermekén semmi aggodalomra okot szolgáltató dolgot, de igen gyakran az intelligensebb szülő figyelmét is eikérvöl, a lakus által fel nem ismerhető, de orvosi szemmel nyomban konstataható betegség esetén is megtörténik, hogy a gyermek így a lapporgó bajjal napokig érintkezik a többiekkel és terjeszti a betegséget.

Rendes orvosi vizsgálat mellett ez a baj nyomban megszűnik. A gyanús gyermeket az orvos haza küldheti, a többieket nyomban fertőtleníti s ezáltal sok, — nagyon sok katasztrófnak van az útja elvágva.

Fontos és kívánatos sok, mennél több ilyen óvoda felállítás, hogy így rendszerint kis helyen mennél kevesebb gyermek gyűljön össze.

Az elmondottak látszólag kis dolgok, alapjában véve azonban igen komoly és mélyreható következményű bajnak képezik orvosságát.

Egyedül az ezen ügyeket intéző, szaklörökön működő, hogy a statisztika adatai a

mostani szomorú képet többé élénk nem tárják és lehetetlen feltételeznünk is, hogy ez úgynben rövidesen intézkedés ne történjék.

A baj komoly és előrehaladt, ma gunkra veszünk, ha így folytatódik továbbra is a magyarság pusztulása.

Agrárszocializmus.

Hol van az a régi jó világ, mikor az aratóünnep előtt fehéruhas parasztlányok nyújtottak virágbokrotat az uraság családjának és cigánymuzsika mellett csendült meg az arató kaszaja? Elűnt mindörökké! Fegyverropogás, komorság és fojtott dac lépett a régi patriarkalizmus helyére.

Az aratósztrajk, a mezőgazdasági munkásnép elégedetlensége és az amerikai vándorcsapatok hirdetik, hogy a magyar földműves nép rétege forrong. És sehol a világon nem olyan veszedelmes ez a forrongás, mint nálunk. Korábban jött be, mint a gazdasági fejlődés. Angliában és Németországban a nagyszabású termelés szülte a proletariátust és a munkaszorgalmakat. Nálunk megfordítva történt. A magyar mezőgazdasági munkaszorgalom főképpen politikai igazgatás eredménye. A munkások, az izgatók révén előbb megértették a nyugati irányzatokat, mint gazdáik. És itt rejlik éppen a veszedelem. A magyar földbirtokos még nem tanulta el a költőtől, hogy miképpen vegyen részt a modern mezőgazdasági vállalkozásban és munkása máris olyan jöletet követel, mint a milyent a német és az amerikai paraszt élvez. A politikai agitátorok föllovaltak.

Nem az tehát a veszedelmes, hogy kiűtött a magyar agrárszocializmus, hanem az, hogy korábban jelent meg, mint a modern mezőgazdasági termelés. És így nem tudunk a nép baján segíteni. Higgye el a magyar földbirtokos, hogy az agrárszocializmus veszedelmének az a legáltalánosabb ellenszere, ha attér az intenzív gazdalkodásra és a mellett nem hagyjuk többé a népet sem fölízgatni.

Az igazgatás nem viszi előbbre a mezőgazdaságot és népjöletet Csak elégedetlenséget szül. Akadályozzuk meg tehát az igaztá ellenagítással, de semmi esetre sem paragrafusokkal. A fojtott dúh és a mártír-ság varázsszavakkal övezi az izgatók homlokát. Ne dobjuk oda a magyar népet a nemzetközi izgatók karmái közé. Karoljuk föl sorsát és nevelését önmagunk. Ne elégedjünk meg a gyermekneveléssel. Foglalkozunk a felnőtt parasztnép gondolatvilágával is. Tíz ezer pap él Magyarországon. Karolja föl még jobban a szellemi munkások e hatalmas kara a nép nevelést. A régi tanyagazdaságban a pap, lelkipásztor volt a népek. A forgalom, a vasút és a modern élet még fontosabbá teszik a papság e régi hivatását. Mindenekelőtt tanulmányaikban idonuljanak a modern korhoz.

Régeinte természetesen könnyebb dolga volt a papnak, mint ma. Mikor még nem volt világlátalom, mikor még minden falu önmagának élt, akkor patriarkális megalkuvás kormányozta az életet De ma nem így van. Ma milliók élnek gazdasági és szellemi közösségben. És a szervezkedés és gazdasági élet regulátora. A mig tehát régeinte papság földadata csak az volt, hogy néhány száz vagy néhány ezer ember társadalomerkölcsi életét vezesse, ma a papnak szociológusnak kell lennie, ha a társadalom erkölcsi vezetését irányítani akarja.

A mai társadalom alapja a rideg önzés. Mikor a háziaszony alkuszik a búzalisztet és olcsón megveszi, esze ágában sincs arra gondolni, hogy a parasztnak árton. És mégis art. Az a szegény földműves azért jár rongyokban és azért éhezik, mert ma milliók élnek gazdasági közösségben és mindenki siet lehetőleg olcsón vásárolni. Ma, mikor a rajtuk lévő ruha nyersanyaga Ausztriából és Amerikából, élelmiszereink egy része Kinából és Indiából, bútoraink fajja amerikai erdőkből, a rajtuk lévő festék meg

valami afrikai növényből kerül hozzánk, szval ma, mikor millió és millió ember él egyetlen egy gazdasági közösségben, megszűnt a patriarkális viszony és mikor alkuszunk, nem gondolunk arra, hogy a munkásnép sorsát rontjuk.

A papság nehéz helyzetére azonban ez az átalakulás nem menteség. A papság arra hivatott, hogy legyen lelkipásztor a népek. És ha a kor képe megváltozott, ha a társadalom nem a patriarkális rendszeren, hanem a munkamegosztás elvén épül föl, nem baj. A papság tanulmányai fejlődjenek együtt a korral. A papnevelő intézetekben főtagygyá kell tenni a modern szociológiát és a tömeglélektan. Azok a kristálytiszta eszmék, melyek a mai társadalom erkölcsi viágnezetét irányítják, félművelt agitátorok révén jutnak a népretegeibe. Ragadja ki a papság ezeknek az izgatóknak a kezéből a népvezetés unket és az agrar szocializmus veszedelme rögtön megszűnik.

Az államnak nem szabad azonban a szocializmus elől cserkészni. A társadalom fejlődésében harom nagy korszak van. Az első a rabslóga korszak. A mig a termelés kezdetleges volt, az emberi társadalmat csak zsarnok és rabslóga viszonyban lehetett osztogatni. A jobbjásg megszűnése után a kapitalizmus kora következett. Ebben a másodk korszakban élünk most. A további fejlődés azonban határozottan a munkáss zervekedés kora. Ezt megakadályozni többé nem lehet és az állam földadata a szocializmusmal szemben éppen az, hogy a munkás-egyesületek hatáskörét és alapszabályait ellenőrizze. A nd r a s s y belügyminiszter is ennek az elvnek a hatása alatt állt, mikor a földművesek szövetségét megrenszabályozta, de a vezetők hibái ellenére is életben hagyta.

A parasztnép nevelése azonban csak átmereti intézkedés. A magyar agrárszocializmus veszedelmes élet csak egy módon lehet letompítani. És ez az intenzív gazdalkodás. A mig a magyar szántóföld átlagos hozama holdvéntként száz korona amig egyoldalú búzatermelésben Argentínával versenyeznék, a hol a föld holdja tíz korona, szemben a mi hatszáz koronas búzaföldjeinkkel, addig tizenhárom milliónyi földműves népként nyomorogni fog. És nyomorogni fog még akkor is, ha minden parasztmunkás szervezett elvtárs lesz és ha a búza métermázsáját huszonöt koronával értékesítjük is. Belgiumban és Németországban nem veszedelmes az agrárszocializmus, mert ott a mezőgazdaság már modern irányban halad. Dolgozzék a magyar földbirtokos is hasonlóan, mint a nyugati gazda és az aratósztrajk, a kivándorlás, meg az elégedetlenség megszűnik egy csapásra, ha maga a parasztszocializmus nem kerül is le a napirendről többé soha.

A magyar földbirtokos számára nincs menteség. Tessék intenzíven gazdalkodni. Ha a szegény hazából munka révén milliomos gyarors lehet, akkor ugyancsak munka révén a földbirtokos is fölözhatja jövedelmét és javíthatja gazdalkodását. Egyenesen megdöbbentő, hogy Magyarország több, mint 36 millió hold termőföldjén húsz millió ember nem képes kenyeret keresni. Hat millió mezőgazdasági kereső él Magyarországon. Hat hold föld jut egy keresőre cs nincs elég munka, meg nincs elég jószág. Magyarország hatvanmillió embert volna képes eltartani, úgy, hogy mindenki jól berendezett, tiszta lakásban lakhatnék, rendszeren táplálkozhatnék, tisztességes ruhában járhatna, sőt szerethetne magának szellemi élvezeteket is. És mit látunk?

Húsz millió lakosunkból százazrek menekülnek évenként Amerikába, százazrek halnak el nyomorban és kóros betegségekben, mert a nemzeti vagyont, a termőföldet parlagon hevertetjük és gyalazatosan elfecséreljük. Egész varmegyék jutnak idegen kézre. Sarosmegyét és a többi nemzetiségi varmegyét főporcellazak tulajdonosai a tót és román paraszt nép közt. A régi nemzeti birtokok külföldi újságok hirdetési rovatában keresnek pénzes vásárlókat. A Dunántúlon harminc-negyven ezer holdas uradalmak rendre idegen kézbe vándorolnak. Külföldi pénzesoportok

egyszerre több millió koronás földvásárokat eszközönek. Szóval, a magyar kézből napról napra több földbirtok jut idegen befolyás alá, Mi lesz a vége ennek a földpecsekölő politikának? A magyar társadalomnak már ma sincs gazdasági ereje. Mi lesz velünk, ha ez az állapot tovább tart? Elkövetkezik a magyar faj anyagi bukása és gyarmata leszünk az új földesuraknak, mint az indiai nép gyarmata az angol kapitalizmusnak.

A magyar társadalom e veszedelmes szétzilálását meg kell akadályozni. Vegyük föl úgy a nemzetközi szocializmus, mint a nemzetközi tőke ellen a harcot és mentünk meg hazánkat, a míg nem késő. Mert ha karddal meg tudtuk védelmezni ezt a szép országot ezer esztendőn keresztül minden ellenséggel szemben, nem tűrhetjük el most, hogy parasztnépünk szétziláljon a világ minden államában, földbirtokosaink pedig földönfutóvá legyenek.

Ujdonságok

Szentes, 1906. július 5.

— **A Duna-Tisza csatorna.** Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter a Duna és Tisza között létesítendő hajózható csatorna elbírálása tárgyában a múlt hó 20—21 és 22-én tartott szaktanácskozások során, a csatorna vezetésére és üzemelésre részleteire vonatkozólag felmerült kérdések és javaslatok megvitatása céljából, Sztérenyi József államtitkár előnléte alatt szűkebb körű bizottságot alakított amelynek tagjai: Hieronymi Károly, Miklós Ödön, Kvaszay Jenő, Farago Lipót, Rupcsics György, Kovács S. Aladar, Rapaich Richárd és Klein Gyula; az államvasútak igazgatósága részéről pedig Csáry Frigyes igazgató helyettes. Mivel a miniszter különös súlyt fektetett arra, hogy a szóban forgó hajózható csatorna létesítése tárgyában még fennforgó kérdések most már minél gyorsabban elintéződjenek, a bizottság működését még e hét folytat megkezdte, és első ülését f. hó 6-án holnap tartja meg.

— **Gyanús hang.** Az országos középiskolai tanáregyesületnek a napokban Budapesten tartott közgyűlésén Barkóczy Sándor báró közoktatásügy-miniszteri osztálytanácsos beszédet mondott, melyben arról a szellemről nyilatkozott, amely kell, hogy — szerinte — iskoláinkat eszentül eltöltse. Kifejtette, hogy nézete szerint az egész oktatás vallás erkölcsi alapra helyezendő, értvén ez alatt az igazán és helyesen értelmű keresztény kereszténység egyáltalán biztosított a kereszténységén kívül állókat, hogy ők is számíthatnak a keresztényi túrelmére. — Ugy írja a könyvomat, hogy az osztálytanácsos báró ez a rémbölcséges kinos feltűnést keltett a tanárok között. Ezt természetesen tartjuk, mert merjük állítani hogy — ha tényleg így nyilatkozott Barkóczy báró, úgy ez országsszerte kinos feltűnést fog kelteni. Mert hogy is allunk voltaképen? — A megúnság azt harsogják mindig a fülünkbe, hogy a politikai béke helyreálltával a nemzeti demokrácia korszaka virradt ránk, — ez a beszéd pedig ennek éppen az ellenkezőjét hirdeti, mert hisz ahol a demokrácia uralkodik a közelletben, ott az állam és az egyház útjait mindenütt szétválasztották egymástól, míg az az ösvény, melyen Barkóczy báró akar a demokráciához eljutni, egészen új és szokatlan, hiszen ő az államot még jobban be akarja fogni egy egyház igájába. Ez ellen pedig a jó-
-án és egész erejével kell mindnyájunknak

tiltakoznunk. Nem azért, mintha magunk is nem tartanók szükségessének a valláserkölcsöknek az iskolákban intenzív feikarolását, hanem azért, mert a valláserkölcsöt nem tartjuk egy hitfelekezettel, akár ha keresztény hitfelekezettel is — kizárólagos szabádmának. Nagy visszaesés volna, ha Magyarországon a 20-ik században akar a protestáns, akár a zsidó hitfelekezeteknek más hitfelekezetet keresztényi túrelmére kellene még szánítaniuk. Ezért gyanús előttünk a Barkóczy báró hangja.

— **Vizsgálat egy szakszervezet ellen.** Néhány éve, hogy Szentesen a kőmíves és ácsgédek egyesületbe tömörültek. Az egyesületnek először önképzőkör volt a címe s ehhez képest felolvasásokat, meg műkedvelő előadásokat rendeztek s a körhelyiségükbe lapokat járattak. Lassan-lassan azonban az önképzőkörből szakegyesület, majd ebből szakszervezet lett s azonképen, ahogy változott a név, tavolodtak el az egyesülés tagjai is eredeti céljuktól annyira, hogy végre a nemzetközi szocialdemokrácia karjaiba dőltek. Ezt se tartjuk különös veszedelmnek, ha megmaradnak a szociális tanok tiszta keretében és a törvény korlátain belül. A szentesi kőmíves és ácsgédek azonban nagyon eltévelyedtek, a vármegyei építési szabályrendelet paragrafusait is mind a maguk szája ize szerint magyarázták a saját javukra és évek óta sztrájkból-sztrájkba támolyognak, amivel tehetetlenül téve az építőmesterek komoly munkavállalását, végeredményében gátat vetnek a város fejlődésének is. Még ezt is, bár ez már a saját szülővárosuk ellen törő cselekedet, meg lehetne azonban bocsátani a kőmíves és ácsgédek szakszervezetének, mert hiszen hirdetik és valljuk is, hogy feltétlenül tisztelni és becsülni kell mindenkinek azt a szabad elhatározási jogát, hogy a maga munkája árát ön maga szabja meg és ha a munkadij kinek-kinek nem tetszik, vagy ha az egész csoportnak nem tetszik, akkor azt a munkát azért a díjért ne vállalja. Ez az egyetlen szabad elhatározásának feltétlen emberi joga A szentesi kőmíves és ácspárosok szakszervezete azonban lecsuszamlott erről a törvényes és jogos alapról. Az ő elvük nem szociális elv, hanem egy bűnös embertelen elv, az, hogy ha a munkadij, a munkaidő nekik nem tetszik, akkor nemcsak ők a szervezet tagjai nem vállalják azt a munkát s nemcsak ők maguk bojkottálnak egyes nekik nem tetsző mestert, hanem a legdurvább, legvadabb fenyegetés eszközével gátolják meg a szakszervezet kötelékébe nem tartozó munkástársait is abban, hogy ezt a munkát vállalják, vagy annál a mesternél dolgozzanak, sőt a szakszervezetek országos kapcsolataiban még azt is erőszakosan akadályozzák, hogy idegenből jöhessenek Szentesre, itteni építőmesterekhez, kőmíves- vagy ácsgédek munkát vállalni. Látni való, hogy amit ezek szerint a szentesi kőmíves és ácspárosi faj szakszervezete cselekszik, az merő ellentétben van a tiszta szociális tanok egyik sarkételével, az egyén szabaddelhatározásának feltétlen jogával. A szakszervezetnek ez ellen a bűnös merénylete ellen tett, panaszt a múlt napokban Cicatricis Lajos dr. alispánnál több szentesi, a szakszervezet kötelékébe nem tartozó kőmíves és ácsgéd. E panaszra az alispán nyomban elrendelte a vizsgálatot a szakszervezet ellen s azt Bugyi Antal városi főjegyző, Arady Kálmán főkapitány

és Papp László főszámvéelő tegnap este már be is fejezték. A vizsgálat megdöbbentő adatok egész halmazát gyűjtötte össze arról, hogyan, milyen messze elagazdán működik a legvadabb terror ezekben a szakszervezetekben és az adatokat és jegyzőkönyveket a főjegyző már ma fel is terjeszti, további eljárás végett, az alispánhoz. Amennyiben pedig a törvénynek védelmet kell nyújtania nemcsak azoknak a munkásoknak, akik — s z a b a d a k a r a t u k b ó l — a munkaadóval szemben, nem nekik a munkadij nem tetszik — sztrájkba lépnek, hanem azoknak is, akik dolgozni akarnak, mert kényeret kell keresniük, de ezen szándékukban saját munkástársaik által crószakkal megakadályoztatnak, — hisszük, hogy ezt a védelmet, a rakoncátlanok szigorú megbüntetésével, az alispán nyújtani is fogja a panasztevőknek.

— **Hangverseny.** Hiszen részben anyagilag is, de erkölcsi tekintetből igazán fényes és kitűnő sikerű hangverseny volt f. hó 1-én, a színházteremben, a szentesi daloskörnek. Hogy a siker anyagilag is nem volt olyan fényes és jutalmazó, mint amilyennek lennie méltan kellett volna, ezt részünkről egyfelől az időszáknak tudjuk be, mert nyár szakan már sokan idegenkednek attól, hogy az estét tömör falak közt, zart helyiségben töltsék; másrészt azonban — ne szépitgessük a dolgot — betudhatjuk azt társadalmunk széttagoltságának s az ennek folytán ebben a társadalomban kialakult bizonyos egészségtelenül ferde felfogásnak is. Alakul egy daloskör, szerény kezdéssel, zajtalanul, — a tagjai: kishivatalnokok, tanítók, 1—2 kantor és kisiparos, — szóval nem olyanok, akiket — hibásan — a társadalom elejének szokás nevezni. A kör megkezdte a tanulást, a működést, ad szerény méreteken és keretben egy-egy dalcstélyt s mert ezek révén kezdik észrevenni olyanok, akik nyilvános ünnepeket is rendeznek, hát itt-ott igénybe veszik ilyeneknél is a közreműködését. Hát persze, hogy igénybe veszik, de ha maga akar valami nagyszabású estély rendezésébe fogni, akkor az már más. Hát mit akar, kik a tagjai, hogy igényelhetik, hogy a társaság pártolja őket? Ez így szokás Szentesen. De ez a ferde szokás ne csüggesse el derék dalosainkat. Vasarnapi estélyjükkal megtörték mégis a közönyösség jégkérget, nagyobb érdeklődést kellettek, szélesebb társadalmi rétebet vontak a körükbe. Ez nagy haladás. Hát csak előre ezen a csapáson. A hangverseny egyes piészeit nem emeljük ki külön-külön. Szép volt az mind, jól is ment mind s dicserés első sorban azokat illeti, akik ezt a kiváló művészi érzéssel összevalogatott műsort betanították: S z e m e r e y Zsigmond járásbírósi jegyző és Bugyi Ferenc tanítót. Hangverseny után tánc volt reggel.

— **A póttartalékosok kárpótlása.** A múlt évben elmaradt ujoncoszás folytán katonai szolgálata behívott és most elbocsátott póttartalékosok kárpótlására a kormány már megteszi a szükséges előintézkedéseket, melyekből kitetszik, hogy nem minden póttartalékos számíthat kárpótlásra. W e k e r i Sándor dr. miniszterelnök mint pénzügyminiszter ugyanis felhívta a vármegyék alispánjait és a hatóságokat, hogy terjesszék föl az 1905 és 1906 évben elmaradt ujoncoszás folytán behívott és tényleges katonai szolgálatot teljesített azon póttartalékosok névjegyzékét, akik vagyonnal nem bírnak és igazolják tudják azt, hogy családjukat munkájukkal tartották fenn. Az olyan vagyonnal, vagy jövedelemmel bíró póttartalékosok, akik az 1899. évi VI. törvény cikk 34. §-a értelmében vagyoni állapotuk miatt a családfontartás vonalán eredő kedvezményre igényt nem tarthatnak, a kárpótlandók névjegyzékének összeállításá-

nál sem jöhetnek figyelembe, ezeknek a két évre eső 13—13 napi fegyvergyakorlat elengedésével kell beérniük. A segélyt, az utalványozás megtétele után, a varmegyei alispáni hivatalok, illetve városi polgármesterségek útján fogják folyósítani.

— Állami jutalmak ipari munkásoknak.

A kereskedelmiügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad, a kereskedelmi és iparkamarák javaslatára, olyan ipari munkásoknak, akik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemeket szereztek. E jutalmakból évenként 5 csik a szegedi kamara területére, melyhez varmegyénk is tartozik és ezek a jutalmak rendszerint a karácsonyi ünnepek körül osztanak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kitüntetett munkások mindegyike 100—100 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismaró okmányt kap. A kitüntetésre való javaslatétel és a jutalmak kiosztása a kamara feladatát képezvén, a kamarai elnökség ezennel felkéri a kerületbeli munkaadókat, gyárosokat és kisiparosokat, hogy közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát, az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, kiket a jutalmazásra érdemesnek tartanak. A kitüntetésre való igény előfeltételei a következők: Magyarállampolgárság; tényleges ipari munkában való önálló alkalmaztatás; legalább 15 évi megszakítás nélküli való működés az ipari munka körében, minél tanoncévek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál pedig a teljesen betöltött évadok teljes évekkel egyenlőnek vétetnek; a rendes munkakör vagy munkakereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. — Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg a munkakönyvvel, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandó. A kelőlen fejszerelt ajánlások pedig legkésőbb folyó hó 20 ig küldendők be Szegedre a kamarához.

— Aratósztrájkok a megyében. Utolsó híradásunk óta újabb aratósztrájkokról kapunk értesítést a varmegyéből, különösen a tiszántúli szolgabírószág kerületéből, mert egybútt a megyében, — eltekintve a felgyőit esettől, melyről már írtunk — a legnagyobb rendben és békességben indult meg és folyik az aratás. Újabb híreink a következők: A Basa József kasznár kezelésében levő mindszenti majorban elégedetlenség volt észlelhető a munkások között. Basa József a legnépszerűbb uradalmi tiszték egyike emberies bánásmódja révén és méltanyosságával ezúttal is sikerült a veszedelmet már leletkezésében elfojtania. Kevésbé sikerült ez a levelényi majorban Burg Ete kasznárnak, aki a szerződötött munkásokat túlzott követeléseik miatt elbocsátani volt kénytelen. Hamarosan szerződötött azonban ezek helyére baksí és csongrádi aratókat, úgy, hogy a munka késedelem nélkül megindulhatott. — A szegvári úszatómajorban, Mágocson, Józsefszálláson, Derekegyházán és Kiskirályszálon szintén nem akartak a munkások a szerződés alapján munkába állni. Napokig folytatott e helyeken Gyárfás Géza tb. főszolgabíró békéltető tárgyalásokat, melyek az úszatói majornál hamarosan sikerre is vezettek és ma már, úgy értesülünk, az egész megye területén megszűntnek mondható az aratósztrájk veszedelme.

— Bicskázás. Kovalecsik István Sinkó Lajos és Juhász Imre csongrádi lakosok a multkoriban Szelevényre ruccantak át az ottani búcsú alkalmatosságából. Ugy látszik, valamiképen beszeszelhettek a búcsún, mert hazafelé menet összeszólkáltak, majd, ahogy ez már ilyenkor szokás verekedésre fogtak a dolgot, melynek során a bicska is előkerült, hogy segélyével aztán Juhász Imrét alaposan összeszurkálták, úgy, hogy orvosi vélemény szerint a nevezett három hétig is megfektetheti az agyát. A legények kihallgatásukor beismerték tettüket és a rendőség, mint bünyjelt, el is vette tőlük a bicskát, — ügyüket pedig attette a büntető bírósághoz.

— Beleugrott a Tiszába. A mult napokban két csongrádi putribeli lakos: Győri Mihály, meg Keller Ferenc lementek a Tiszára fürödni. Ahogy a folyóhoz értek, Győry nagyhirtelen leveleközött és beleugrott a vízbe, mely egyszerűben elcsapott fölötté, úgy, hogy mire tartsa a segítségére sietett, már menthetetlenül elmerült. Hulláját csak másnap sikerült kifogni a hullámsírból.

— Vásár a közelben. A szomszédos Hódmezővásárhelyen f. hó 7—8 és 9-én lesz az ideil nyári országos vásár, első napon, szombaton a jószágvásárral, melyre, miután közben a város határát a hatóságai zár alól feloldották, vérszentes helyekről mindenféle labajószágot, tehát sertéseket is szabad felhajtani.

— Fogorvos. Fekete Gábor dr. budapesti kiváló fogorvosnak lapunk mai számában levő hirdetésére ezúton is felhívjuk olvasóink figyelmét. A nevezett fogorvos egyike a legjelesebbeknek szakmájában és ezúttal rövid időt töltve városunkban, készségesen áll majd, fogtechnikus asszisztensével együtt, a segélyt igénybe venni kívánó fogbajók rendelkezésére.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jó barátoknak és ismerősöknek, akik felejtethetetlen, drága halottunk: Kristó Nagy Adél férj. Pareccó Vilmosné f. hó 2-iki végtisztességételen megjelene, részvetük megható megnyilatkozásával mely fajtalmunkat enyhíteni szívesek voltak, ez uton fejezzük ki szívből fakadó hálás köszönetünket.

Szentes, 1906 július 4-én

A gyászoló család.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel

Búza,	7 frt. 50 krtól	7 frt. 60 kr-ig
Arpa, uj 6	»	6 » 60 »
Zab 6	» 80 »	» » »
Tengeri uj 7	»	7 » 20 »
Csőb 6	» 20 »	6 » 30 »
Heremag 40	»	45 » »
Szalonna 85	»	» » »

Hizott sertés 55 frt. — krtól — frt. — kr-ig

Felolősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kadótlajdonos „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Géptisztító.

Kenderkőcs különként 54 fillér, Vékony Lajosnál Szentes, I. tized 604. szám alatt. 3—1

Földeladás.

Gyulai Mihálynak mucsiháti 60 hold földje kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni a tulajdonossal, I. tized 198. sz. alatt levő lakásán. 3—1

Értesítés.

Dr. med. univ. Fekete Gábor fogorvos és fogspecialista Budapestről (Váci körút 10), f. hó 6-án asszisztense kíséretében Szentesre érkezik és rövid ideig itt tartózkodása alatt a Petőfi szállodában szakszerű fogászati gyakorlattal rendelkezésére áll a segélyt igénybevevő fogbajosoknak.

Munkakörébe tartoznak: beteg fogak gyógyítása, tartós fogtömések, foghúzások érzéstelenítéssel, arany és porcellán koronák és arany hidmunkák. — Rendel naponta d. e. 9—12 és 3—6 óra között. 3—1

Értesítés.

Felhívom a t. háztulajdonosok szíves figyelmét, ha házukat javíttatni vagy átalakíttatni akarják, hogy ezen munkákat, valamint külterületi építkezéseket és tetetői kriptáépítések is a legutányosabban vállalom el és a munkát minden esetben a legnagyobb gyorsasággal teljesítem is, a megrendelőt teljes megelégedésére.

A n. érdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel:

Vranka Lajos,

I. t. 485. sz. kőmives-mester.

Tánciskolai értesítő.

Tisztelettel hozom az úri közönség szíves tudomására, hogy az iskolai szünet alatt

táncstanfolyamot

nyitok s miután már számos úri család meg van győződve tanításom helyességéről és annak pontos betartásáról — bátor vagyok magamat ez időnyben is szíves pártfogásukba ajánlani.

Előjegyzéseket a tanfolyamra vasárnaponként délután 2—4 között eszközöm a kispactéri I. s 48-as kör helyiségében.

Felszólításra vasárnapokon a délelőtti órákban, házakhoz készséggel ki megyek. A tanítás július 2-án veszi kezdetét. Szíves pártfogásért eszedez:

Kiss Károly,

okl. táncitanító.

Lakik: IV. t. 788.

Kiadó lakás.

A III. 45. sz. háznál három útcái padolt szoba, előszoba, konyha, kamra f. é. július hó 1-től kiadó. Értekezni lehet a fenti számú háznál öv. Balogh Benedeknél.